

Akademický rok 2022/2023

Bakalářská práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: Nataly Schättingerová

Název práce: Jak se prudí princezny

Slovní hodnocení:

Řecké slovo *mythos* znamená promluvu či vyprávění o činech hrdinů nebo bohů. Prostřednictvím mýtů se v dobách před vznikem filozofie, lidské otázky vyrovnávali s informacemi tak, že tyto fantazie či mystéria lidé symbolicky používali, aby si vysvětlovali mýtické události a dodávali jim své vlastní historické konotace, které k nim přicházeli skrze vnitřní potřebu formovat své vlastní bytí v daném čase a době.

Ať už mýtus není schopen za pomoci rozumu svá tvrzení dokázat na základě logického uvažování, může být i opakem, kdy je schopen na základě své vnitřní logiky, dojít ke koherentnímu myšlení. Díky tomu se pochopení reality, prostřednictvím neracionálních postupů, emotivních, symbolických či estetických prvků, utvrzuje ve své pravdě a je zcela svébytným myšlením.

Příkladem toho, můžou být různé mýty, které se začali pomalu usazovat na zámcích a hradech a stávali se místním koloritem života lidí, kteří v nich žili a sami je přizívovali svoji sugescí a příběhem doby. Pokud bychom věci dávali v různých časových intervalech k sobě, spojovali by je křesťanská či pohanská mytologie, která byla vždy postavena na silných vizuálních a verbálních základech. Mýty nám slouží k zachování historie s veškerou inverzí polopravd a mystérií. Vyvracení mýtů nám slouží k utváření naší racionality vůči prchavému pocitu nadpřirozenosti a fantaskní univerzálnosti.

Umělkyně Nataly Schättingerová, je srozuměná s určitou částí těchto mýtů, které se linou z jednoho hradu či zámku na druhý a je ve výsledku slit do jedné nádoby přežvýkané historie se stejnou pointou- pobavit návštěvníka a dát mu pocit iluzorní zábavy estrádních vtípů, které vyšumí stejně, jako teplá limonáda u stánku, poblíž hradu.

Je otázkou, jak se s tímto velmi specifickým tématem sama umělkyně vyrovnala a na jakou úroveň ji postavila. Při čtení textu (bakalářské práci) člověk nabyde pocitu, že je to celé jenom o vtípu a neukázněnosti návštěvníka. A to je právě ten problém. Téma se dostalo do slepé uličky svého vlastního mýtu, který není natolik působivý, jako samotný malířský výstup. Textová část má v sobě, i když to autorka nezamýšlela, přílišný odstup, který sám tvrdí, že je ironický, ale přitom vážný a to vážné téma, které se neustále samo shazuje, přispívá k jeho podstatě o mýtu jako takovém. Chybí tam nějaká větší přidaná hodnota. Na základě báji, by se dalo téma skvěle dosazovat do dnešní doby, kdy například sociální sítě, jsou pouhým vzdušným zámkem plný prototypů neexistujících bytostí, které chtějí být omývány pocitem iluzornosti. Nebo, pokud se zaměříme na pohádky, dát do kontextu ženské postavení, které vždy a jen určuje bílý heterosexuální muž, podléhající své představě patriarchy drtící všechno zlo. Kdyby se Nataly dokázala více soustředit i na jiná témata vyvracející v kontextu, jak svoji potřebu mýtů na zámcích a hradech, tak i potřebu dát vše do globálního celku naší doby, bylo by to mnohem univerzálnější, všefkající a my, co nejsme insideři, bychom k tématu, jako takovému mohly přistupovat i z jiných úhlů pohledu, nežli těch, které autorka uvedla. Myslím si, že by to bylo obohacující i pro ni samotnou. Mám totiž obavy, aby se z toho nestal jenom vtíp. Umělkyně ve svém textu uvádí zmínku o české grotesce. Je to legitimní a správná úvaha, avšak česká groteska měla v sobě pachut' komunismu a i když komunismus má v sobě svůj utopistický mýtus, je a pořád byl realitou, kterou se čeští umělci museli potýkat den co den a proto se vtípu dostalo na vážnosti a naléhavosti a přesně tato naléhavost mě chybí v práci Nataly Schättingerové.

Nyní se dostávám k obrazům jako takovým. Kdybych neznal obsahové sdělení, byl bych unešen s jakou lehkostí a onou naléhavostí (kterou postrádám v obsahu) jsou obrazy malovány. Zde bych nebyl kritický, ale naopak bych vyzdvihl autorčinu svébytnost v malířském gestu, které není otravně okázalé a namyšlené, ale je hravé, v tom nejlepší slova smyslu. Má v sobě zvláštní lapidárnost tahů štětce, lehkou zkratku pro

vytvoření stínů, hloubky a prostoru, že vše dává smysl ve své expresionistické podobě. Špatně namalované ruce, tváře, pokroucené údy a rozteklá kompozice v sobě nese silný malířský přednes. Když se podívám na starší obrazy, které jsou plné tuhé a nepoddajné malby, kdy se autorka dusila pod tíhou nánosů malby a nyní, kdy se éterická volnost vyvíjí ve své symbolické rovině expresionistických malířů, jako byl Munch či Kokoschka, tak jde vidět, jaký posun během tří let udělala.

Jediné chyby, které mohou nastat, se dějí v obrazech jako je "ach jo, už dou", kdy se malířka snaží celý obraz promalovat a nenechá prostor pro nedokončené části obrazu. To je myslím, přesně ten moment, kdy se malba může dostat do svého vnitřního výkladu o částech, které je potřeba více promyslet a kompozičně je lépe vyvážit s onou, již několikrát zmíněnou lehkostí.

Nejsilnější obraz "zdrhni" je přesně tím typem malby, který skvěle dokazuje mysteriózní atmosféru. Jak jsem již zmínil, kdybych neznal pozadí obsahu a díval bych se jenom na obraz, viděl bych v něm odkaz na velikána španělské malby Diega Velázqueze a jeho malby pro dvorní paláce a královské zakázky. Četl bych v obraze tíhu rozsudku dvorního kata, kterého odvádí šašek, nesmějící se, ale hrozivě s maskou pod paží odvádějícího soudce na jeho vlastní porážku, kdy se děti nechtějí vzdát svého otce. Ano, interpretace je to vyložené má, ale chci tím ukázat, jak by univerzálnost tématu, více prospěla celému vyznění autorčiny práce.

Nechci vyloženě shazovat téma, jaké si autorka vybrala, ale jelikož se tímto tématem zabývá, již několik let, bylo by dobré ho pomalu transformovat do nových kontextů. Klidně bych ponechal estetiku hradních, zámeckých či pohádkových stylizací, to mě přijde skvělé, ale zdůraznil bych větší hloubku obsahu. Přes veškeré výtky a zápory, které jsem zde uvedl, je pro mě Nataly Schattingerová talentovaná umělkyně s velkou budoucností, jenom k tomu musí najít ještě veškeré prostředky.

Otázky k rozpravě:

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracoval(a):

MgA. Vladimír Houdek

Datum:

1.6.2023

Podpis oponenta